

Tonga

**FANONGONONGO (SIVI 'O E
KAVAMALOHI 'I HE MANAVA) KI HE
FE'ALU'AKI 'I HE HALA 2010**

FANONGONONGO (SIVI 'O E KAVAMALOHI 'I HE MANAVA) KI HE FE'ALU'AKI 'I HE HALA 2010

Fokotu'utu'u 'o e Ngaahi Fanongonongo

Fanongonongo

1	Hingoa Nounou.....	5
2	'Uhinga'i Lea.....	5
3	Fakangofua 'o e ngaahi me'angaue sivi 'ikai manava ki ai	6
4	Founga 'oku fakahoko'aki 'a e sivi vakai 'o e manava 'o ngaue'aki 'a e Alcotech AR 1005	6
5	Founga 'oku fakahoko'aki 'a e sivi vakai 'o e manava 'o 'ikai manava ki ai 'aki hono ngaue'aki 'a e Dräger 6510.....	7
6	Fakangofua 'o e ngaahi me'angaue sivi vakai 'o e manava	7
7	Founga 'oku fakahoko'aki 'a e sivi vakai 'o e manava 'aki hono ngaue'aki 'a e Dräger 6510	7
8	Fakangofua 'o e me'angaue sivi manava ke fakamo'oni'i	9
9	Founga 'oku fakahoko'aki 'a e ngaahi sivi manava ke fakamo'oni'i 'aki hono ngaue'aki 'a e Dräger 6810.....	9

FANONGONONGO (SIVI 'O E KAVAMALOHI 'I HE MANAVA) KI HE FE'ALU'AKI 'I HE HALA 2010

LAO KI HE FE'ALU'AKI 'I HE HALA

*'I HONO NGAUE'AKI 'o e ngaahi mafai kuo foaki 'i he kupu 25E 'o e Lao ki
he Fe'alu'aki 'i he Hala, 'i hono fakatonutonu, 'oku fa'u 'e he Minista Polisi 'a
e Fanongonongo ni -*

1 Hingoa Nounou

'E ui 'a e Fanongonongo ni ko e Fanongonongo (Sivi 'o e Kavamalo'hi 'i he Manava)
ki he Fe'alu'aki 'i he Hala 2010.

2 'Uhinga'i Lea

(1) 'I he Fanongonongo ni-

“**Alcotest AR 1005**” ‘oku ‘uhinga ki he me’a sivi manava to’oto’o Alcotest
AR 1005; pea kau ai ha me’a ngaue ko hono hingoa fefakatau’aki ko e
“**Alcotest**” pea felave’i mo e fakamatala “**AR 1005**”;

“**Dräger 6510**” ‘oku ‘uhinga ki he Dräger Alcotest 6510; pea kau ki ai ha
me’angaue ko hono hingoa fefakatau’aki ko e “**Dräger**”, “**Drager**”, pe “**Draeger**”,
pea felave’i mo e fika 6510 pe fakamatala “**6510NZ**”;

“**Dräger 6810**” ‘oku ‘uhinga ki he Dräger Alcotest 6810; pea kau ki ai ha
me’angaue ko hono hingoa fefakatau’aki ko e “**Dräger**”, “**Drager**”, pe
“**Draeger**”, pea felave’i mo e fika 6810 pe fakamatala “**6810NZ**”;

“**Ofisa fakahoko tu’utu’uni**” ‘oku ‘uhinga ki ha ‘Ofisa Polisi ‘i loto ‘i he
‘uhinga ‘o e Lao ‘a ia kuo fakamafai’i ‘e he Pule Polisi ki he taumu’a ko ia.

(2) Koe’uhi ko e ngaahi taumu’a ‘o e kupusi’i (1) ‘o e kupu ni, kuo pau ke pehe
‘oku ‘i ai ‘a e hingoa fefakatau’aki pau ‘o ha me’angaue pe ‘i ai ha’ane

felave'i mo ha fika pe fakamatala pau kapau ko e hingo fefakatau'aki pe fika pe fakamatala ko ia 'oku –

- (a) ha 'i he me'angaue ('aki 'a e leipolo pe kehe ange) pe 'oku ha 'i he konga 'oku ha ai 'a e fakamatala 'i he me'angaue;
- (b) paaki mai 'e he me'angaue 'i ha kaati pe 'i ha pepa; pe
- (c) ha 'i ha me'a kuo paaki 'a ia 'oku 'omi fakataha mo e me'angaue pe kuo tukumai 'e he pe ma'ae taha ngaohi 'o e me'angaue.

3 Fakangofua 'o e ngaahi me'angaue sivi 'ikai manava ki ai

Kuo fakangofua 'a e ngaahi me'angaue ni ko e ngaahi me'angaue sivi 'ikai manava ki ai:

- (a) Alcotech AR 1005;
- (b) Dräger 6510.

4 Founa 'oku fakahoko'aki 'a e sivi vakai 'o e manava 'o ngaue'aki 'a e Alcotech AR 1005

Ko e ngaahi sivi vakai manava 'oku fakahoko'aki 'a e me'angaue Alcotech AR1005 kuo pau ke fakahoko 'i he founa ko eni:

- (a) sitepu 1 (ngaue talateu)
  - (i) kuo pau ke siofi 'e he 'ofisa fakahoko tu'utu'uni 'a e konga 'o e me'angaue 'oku ha ai 'a e fakamatala pea ke ha ai 'a e "READY". Kapau 'e 'ikai ha 'a e "READY" 'i he konga 'o e me'angaue 'oku ha ai 'a e fakamatala, kuo pau ke lomi'i 'e he 'ofisa 'a e "OK" 'i ha taimi nounou pea toe fakahoko 'a e sitepu 1(i);
- (b) sitepu 2 (sivi vakai 'o e manava 'ikai manava ki ai)-
  - (i) kuo pau ke lea 'a e taha 'oku sivi'i ki he me'angaue 'i ha vaha'a taimi ke 'oatu ha konga fe'unga 'o 'ene manava ke sivi, 'i hono fekau'i 'e he 'ofisa fakahoko tu'utu'uni;
  - (ii) 'i he hili 'a e lea 'a e taha 'oku sivi'i, kuo pau ke siofi 'e he 'ofisa fakahoko tu'utu'uni 'a e konga 'o e me'angaue 'oku ha ai 'a e fakamatala;
- (c) sitepu 3 (ngaahi ola 'o e sivi)-
  - (i) kapau 'e ha 'i he konga 'o e me'angaue 'oku ha ai 'a e fakamatala 'a e "PASS", 'oku fakaha mai 'e he ola 'o e sivi 'oku 'ikai.
  - (ii) kapau 'e ha 'i he konga 'o e me'angaue 'oku ha ai 'a e fakamatala 'a e "FAIL", 'oku fakaha mai 'e he ola 'oku 'i ai 'a e kava malohi 'i he manava 'a e taha ko ia.

5 Founa 'oku fakahoko 'aki 'a e sivi vakai 'o e manava 'o 'ikai manava ki ai 'aki hono ngaue'aki 'a e Dräger 6510

Ko e ngaahi sivi vakai 'o e manava 'oku 'ikai manava ki ai 'oku fakahoko 'aki 'a e me'angaue Dräger 6510 kuo pau ke fakahoko 'i he founa ko eni:

- (a) sitepu 1 (ngaue talateu)
  - (i) kuo pau ke siofi 'e he 'ofisa fakahoko tu'utu'uni 'a e kongā 'o e me'angaue 'oku ha ai 'a e fakamatala pea ke ha ai 'a e "READY". Kapau 'e 'ikai ha 'a e "READY" 'i he kongā 'o e me'angaue 'oku ha ai 'a e fakamatala, kuo pau ke lomi'i 'e he 'ofisa 'a e "OK" 'i ha taimi nounou pea toe fakahoko 'a e sitepu 1(i);
- (b) sitepu 2 (sivi vakai 'o e manava 'ikai manava ki ai)-
  - (i) kuo pau ke lea 'a e taha 'oku sivi'i ki he me'angaue 'i ha vaha'a taimi ke 'oatu ha kongā fe'unga 'o 'ene manava ke sivi, 'i hono fekau'i 'e he 'ofisa fakahoko tu'utu'uni;
  - (ii) 'i he hili 'a e lea 'a e taha 'oku sivi'i, kuo pau ke siofi 'e he 'ofisa fakahoko tu'utu'uni 'a e kongā 'o e me'angaue 'oku ha ai 'a e fakamatala;
- (c) sitepu 3 (ngaahi ola 'o e sivi)-
  - (i) kapau 'e ha 'i he kongā 'o e me'angaue 'oku ha ai 'a e fakamatala 'a e "NO ALCOHOL", 'oku fakaha mai 'e he ola 'o e sivi 'oku 'ikai;
  - (ii) kapau 'e ha 'i he kongā 'o e me'angaue 'oku ha ai 'a e fakamatala 'a e "ALCOHOL", 'oku fakaha mai 'e he ola 'oku 'i ai 'a e kava malohi 'i he manava 'a e taha ko ia.

6 Fakangofua 'o e ngaahi me'angaue sivi vakai 'o e manava

Kuo fakangofua 'a e me'angaue ni ko e me'angaue ki he ngaahi taumu'a 'o e ngaahi sivi vakai 'o e manava:

- (a) Dräger 6510.

7 Founa 'oku fakahoko'aki 'a e sivi vakai 'o e manava 'aki hono ngaue'aki 'a e Dräger 6510

Ko e ngaahi sivi vakai 'o e manava 'oku fakahoko 'aki 'a e me'angaue Dräger 6510 kuo pau ke fakahoko 'i he founa ko eni:

- (a) sitepu 1 (ngaue talateu)
  - (i) kuo pau ke siofi 'e he 'ofisa fakahoko tu'utu'uni 'a e kongā 'o e me'angaue 'oku ha ai 'a e fakamatala pea ke ha ai 'a e "READY". Kapau 'e 'ikai ha 'a e "READY" 'i he kongā 'o e me'angaue 'oku ha ai 'a e fakamatala, kuo pau ke lomi'i 'e he 'ofisa 'a e "OK" 'i ha taimi nounou pea toe fakahoko 'a e sitepu 1(i);

- (ii) kuo pau ke hanga 'e he 'ofisa fakahoko tu'utu'uni, kimu'a pe hili 'a e sitepu 1(i), 'o fakapipiki 'a e kongā 'e fokotu'u ki he ngutu ki he kongā 'o e me'angaue 'e hu ai 'a e manava;
- (b) sitepu 2 (sivi vakai 'o e manava)-
  - (i) kuo pau ke puhi malohi 'a e taha 'oku sivi'i ki he me'a 'oku fokotu'u ki he ngutu pea 'i ha vaha'a taimi ke 'oatu ha kongā fe'unga 'o 'ene manava ke sivi'i, 'i hono fekau 'e he 'ofisa fakahoko tu'utu'uni;
  - (ii) kuo pau ke siofi 'e he 'ofisa fakahoko tu'utu'uni 'a e kongā 'o e me'angaue 'oku ha ai 'a e fakamatala, hili 'a e ta'ofi 'a e puhi 'a e taha 'oku sivi'i;
  - (iii) kapau 'e ha 'i he kongā 'o e me'angaue 'oku ha ai 'a e fakamatala 'a e "Insufficient Volume", 'oku 'uhinga ia 'oku 'ikai fe'unga 'a e kongā 'o e manava na'e tuku atu ke sivi'i. 'I he 'ene hoko ia, 'e ngofua ke lomi'i 'e he 'ofisa fakahoko tu'utu'uni 'a e "OK" 'i he me'angaue, pea to e fakahoko 'a e sitepu 1(i) mo e sitepu 2 ko eni, tukukehe ka tui 'a e 'ofisa kuo to pe 'ikai ke tali 'e he taha 'oku sivi'i pea 'e hokohoko atu pe 'a e to pe 'ikai ke ne tali ke fakahoko 'a e sivi 'o 'ikai to e toloi;
  - (iv) kapau 'e ha 'i he kongā 'o e me'angaue 'oku ha ai 'a e fakamatala 'a e "NO ALCOHOL" pe "ALCOHOL", lolotonga pe hili 'a e sivi vakai 'o e manava, 'oku 'uhinga ia na'e lomi'i 'a e "OK" lolotonga 'a e sivi. 'I he'ene hoko ia kuo pau ke lomi'i 'e he 'ofisa 'a e "OK" 'i he me'angaue, pea toe fakahoko 'a e sitepu 1(i) mo e sitepu 2 ko eni;
- (c) sitepu 3 (ngaahi ola 'o e sivi)-
  - (i) kapau 'e ha 'i he kongā 'o e me'angaue 'oku ha ai e fakamatala 'a e "PASS", 'oku fakaha mai 'e he ola 'o e sivi 'oku 'ikai. Koe'uhi ke fakapapau'i ia, 'e ulo lanu mata 'a e maama faka'ilonga 'i ha taimi nounou (fakafuofua ki he sekoni 'e 20 pe ha taimi nounou ange 'i hono fakangofua 'e he 'ofisa);
  - (ii) kapau 'e ha 'i he kongā 'o e me'angaue 'oku ha ai 'a e fakamatala 'a e "ALERT", 'oku fakaha mai 'e he ola ko e kongā 'o e kavamalohi 'oku 'i he manava 'a e taha 'oku laka hake 'i he maikokalami 'e 150 'o e kavamalohi ki he lita 'i he manava ka 'oku si'i hifo 'i he maikokalami 'e 250 'o e kavamalohi ki he lita 'i he manava. Koe'uhi ke fakapapau'i ia, 'e ulo lanu moli pe kulokuka 'a e maama faka'ilonga 'i ha taimi nounou (fakafuofua ki he sekoni 'e 20 pe ha taimi nounou ange 'i hono fakangofua 'e he 'ofisa);
  - (iii) kapau 'e ha 'i he kongā 'o e me'angaue 'oku ha ai 'a e fakamatala 'a e "FAIL", 'oku fakaha 'e he ola ko e kongā 'o e kavamalohi 'oku 'i he manava 'a e taha 'oku laka hake 'i he maikokalami 'e 250 'o e kavamalohi ki he lita 'i he manava. Koe'uhi ke fakapapau'i ia, 'e ulo lanu kulokuka 'a e maama faka'ilonga 'i ha taimi nounou (fakafuofua ki he sekoni 'e 20 pe ha taimi nounou ange 'i hono fakangofua 'e he 'ofisa).

8 Fakangofua 'o e me'angaue sivi manava ke fakamo'oni'i

Kuo fakangofua heni 'a e me'angaue ni ko e me'angaue sivi manava ke fakamo'oni'i ki he ngaahi taumu'a 'o e ngaahi sivi manava ke fakamo'oni'i:

- (a) Dräger 6810

9 Founga 'oku fakahoko'aki 'a e ngaahi sivi manava ke fakamo'oni'i 'aki hono ngaue'aki 'a e Dräger 6810

Ko e ngaahi sivi manava ke fakamo'oni'i 'o fakahoko'aki 'a e Dräger 6810 kuo pau ke fakahoko 'i he founga ko eni:

- (a) sitepu 1 (ngaue talateu)
- (i) kuo pau ke siofi 'e he 'ofisa fakahoko tu'utu'uni 'a e konga 'o e me'angaue 'oku ha ai 'a e fakamatala pea ke ha ai 'a e "READY". Kapau 'e 'ikai ha 'a e "READY" 'i he konga 'o e me'angaue 'oku ha ai 'a e fakamatala, kuo pau ke lomi'i 'e he 'ofisa 'a e "OK" 'i ha taimi nounou pea toe fakahoko 'a e sitepu 1(i);
  - (ii) kuo pau ke hanga 'e he 'ofisa fakahoko tu'utu'uni, kimu'a pe hili 'a e sitepu 1(i), 'o fakapipiki 'a e konga 'e fokotu'u ki he ngutu ki he konga 'o e me'angaue 'e hu ai 'a e manava;
- (b) sitepu 2 ('uluaki sivi vakai 'o e manava ke fakamo'oni'i)-
- (i) kuo pau ke puhi malohi 'a e taha 'oku sivi'i ki he me'a 'oku fokotu'u ki he ngutu pea 'i ha vaha'a taimi ke 'oatu ha konga fe'unga 'o 'ene manava ke sivi'i, 'i hono fekau 'e he 'ofisa fakahoko tu'utu'uni;
  - (ii) kuo pau ke siofi 'e he 'ofisa fakahoko tu'utu'uni 'a e konga 'o e me'angaue 'oku ha ai 'a e fakamatala, hili 'a e ta'ofi 'a e puhi 'a e taha 'oku sivi'i;
  - (iii) kapau 'e ha 'i he konga 'o e me'angaue 'oku ha ai 'a e fakamatala 'a e "Insufficient Volume", 'oku 'uhinga ia 'oku 'ikai fe'unga 'a e konga 'o e manava na'e tuku atu ke sivi'i. 'I he 'ene hoko ia, 'e ngofua ke lomi'i 'e he 'ofisa fakahoko tu'utu'uni 'a e "OK" 'i he me'angaue, pea to e fakahoko 'a e sitepu 1(i) mo e sitepu 2 ko eni, tukukehe ka tui 'a e 'ofisa kuo to pe 'ikai ke tali 'e he taha 'oku sivi'i pea 'e hokohoko atu pe 'a e to pe 'ikai ke ne tali ke fakahoko 'a e sivi 'o 'ikai to e toloi;
- (c) sitepu 3 (ola 'o e sivi talateu)-
- (i) 'e fakaha 'e he konga 'o e me'angaue 'oku ha ai 'a e fakamatala ha mata'ifika 'a ia ko e tu'unga ia 'o e kavamalohi ki he sivi ko ia;
  - (ii) kapau 'e ha 'i he konga 'o e me'angaue 'oku ha ai 'a e fakamatala ha tu'unga 'i he vaha'a 'o e 150 mo e 250, kuo fakahoko 'a e maumau lao;
  - (iii) kapau 'e fakaha 'e he konga 'o e me'angaue 'oku ha ai 'a e fakamatala ha tu'unga 'oku laka hake 'i he 251 'oku fakaha mai 'e he ola kuo fakahoko 'a e hia;

- (iv) 'e ha 'a e ola 'i he konga 'o e me'angaue 'oku ha ai 'a e fakamatala, pe ha kaati 'o e ola pe 'i ha tatau paaki pea 'e kau ai 'a e Ola 'o e Sivi Manava Ke Fakamo'oni 'i 'a ia kuo pau ke ngaue'aki 'oku ne fakaha 'a e fika 'o e maikokalami 'o e kavamalohi ki he lita 'i he manava 'a e taha 'oku sivi'i.
- (d) sitepu 4 (sivi manava ke fakamo'oni 'i hono ua)
  - (i) ngaue'aki ha me'angaue Dräger 6810 kehe 'oku kehe hono fika faka'ilonga'i;
  - (ii) toe fakahoko 'a e sitepu 2 mo e sitepu 3;
- (e) sitepu 5 (ola aofangatuku 'o e sivi)
  - (i) 'e fakafehoanaki 'a e ola 'o e ongo sivi Dräger 6810 pea kapau 'oku 'i loto 'a e ola 'o e sivi 'i he 20% 'o e tu'unga ma'olunga taha 'e lau 'o pehe 'oku 'aonga 'a e ola koia;
  - (ii) ko e ola 'oku si'isi'i ange 'i he ongo sivi Dräger 6810 koia 'e hoko ko e ola aofangatuku.

Na'e fa'u 'i Nuku'alofa 'i he 'aho 10 ni 'o Tisema 2010.